

αιτιολογία των πράξεων που είναι ικανές να προξενήσουν δόλη, πρέπει να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να γνωρίσει τους λόγους μιας αποφάσεως που τον αφορά και να προστατεύσει τα δικαιώματα και τα συμφέροντά του.

Η απαίτηση αυτή ικανοποιείται όταν η υποκείμενη σε προσφυγή πράξη εκδίδεται σε γνωστό από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο πλαίσιο που του επιτρέπει να αντιληφθεί τη σημασία ενός μέτρου που τον αφορά προσωπικά.

8. Όταν ένας υπάλληλος, ακόμα και όταν έχει λόγους να παραπονείται για ορισμένες βραδύτητες της διοικήσεως έναντί του, χρησιμοποιεί, κατά τη διαδικασία, τόσο υπερβολικά μέτρα επιθέσεως ώστε το καθού θεσμικό όργανο να αποφασίσει τη διενέργεια διοικητικής εξετάσεως, το αποτέλεσμα της οποίας έπρεπε να αποτρέψει τον υπάλληλο από την εμμονή του στην αντιδικία, προσδίδει, με μια τέτοια συμπεριφορά, στο σύνολο της διαδικασίας χαρακτήρα κακόβουλο για τον οποίο πρέπει να του επιβληθεί ως κύρωση η καταδίκη στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 36, 37 και 218/81,

PIETER WILLEM SETON, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος La Hulpe (Βέλγιο), εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο Βρυξελλών Marcel Slusny, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe-II,

προσφεύγων,

κατά

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, εκπροσωπούμενης από τον Jörn Pirrkorn, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, επικουρούμενο από το δικηγόρο Βρυξελλών Daniel Jacob, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Oreste Montalto, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχουν ως αντικείμενο την ακύρωση της εκθέσεως κρίσεως του προσφεύγοντος για το χρονικό διάστημα 1973-1975, την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί τοποθέτησεως του προσφεύγοντος σε νέα θέση, καθώς και αίτημα περί αποζημιώσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Pescatore, πρόεδρο τμήματος, O. Due και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας, τα αιτήματα, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά

A — Υποθέσεις 36 και 218/81

Ο Pieter Willem Seton προσελήφθη στις 15 Ιουνίου 1959 από την Επιτροπή και, με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 1962, η οποία ίσχυε από 1ης Ιανουαρίου 1962, μονιμοποιήθηκε ως κύριος υπάλληλος διοικήσεως, με το βαθμό Α 4, στη γενική διεύθυνση μεταφορών.

Με απόφαση της 22ας Μαρτίου 1974, η οποία ίσχυε από 1ης Ιανουαρίου 1974, ανέλαβε καθήκοντα προϊσταμένου της ειδικής υπηρεσίας «κοινωνική εναρμόνιση» της διευθύνσεως «γενική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών και σύνδεσμος με τις άλλες πολιτικές».

Στις 19 Μαρτίου 1976, κοινοποιήθηκε στον Seton η έκθεση κρίσεως που τον αφορούσε για το χρονικό διάστημα από 1ης Ιουλίου 1973 έως 30 Ιουνίου 1975.

Ο Seton, με σημείωμα της 2ας Απριλίου 1976, διατύπωσε ορισμένες παρατηρήσεις επί αρκετών σημείων της εκθέσεως αυτής, ιδίως σε σχέση με την περιγραφή των καθηκόντων του, την εκτίμηση της ικανότητάς του, τη συμπεριφορά του στην υπηρεσία, τις τεχνικές γνώσεις του και την πείρα του· ζήτησε επίσης την παρέμβαση του δευτεροβάθμιου κριτή, σύμφωνα με το άρθρο 6 των γενικών εκτελεστικών διατάξεων του άρθρου 43 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, που θέσπισε η Επιτροπή στις 18 Ιουλίου 1971.

Στις 15 Νοεμβρίου 1976, ο γενικός διευθυντής, υπό την ιδιότητά του ως δευτεροβάθμιου κριτή, τροποποίησε την έκθεση κρίσεως, συμπληρώνοντας την περιγραφή των καθηκόντων του προσφεύγοντος· ως προς όλα τα άλλα σημεία, ενέκρινε την αξιολόγηση του πρώτου κριτή.

Στηριζόμενος στο άρθρο 7 των γενικών εκτελεστικών διατάξεων του άρθρου 43 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, ο Seton ζήτησε, στις 19 Νοεμβρίου 1976, τη διαβίβαση της εκθέσεως κρίσεως στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως, υπέβαλε δε νέες παρατηρήσεις.

Στις 28 Οκτωβρίου 1980, ο Seton υπέβαλε δεύτερη ένσταση, στρεφόμενος κατά του περιεχομένου της εκθέσεως κρίσεως, η οποία του είχε κοινοποιηθεί στις 30 Ιουλίου.

B — Υπόθεση 37/81

Στη γνώμη που έδωσε στις 14 Απριλίου 1978, η οποία κοινοποιήθηκε στον Seton στις 21 Απριλίου, η επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως διαπίστωσε ιδίως την έλλειψη ρητής αιτιολογίας, που θα μπορούσε να δικαιολογήσει το μετριασμό της κρίσεως του Seton ως προς την ικανότητα και τη συμπεριφορά του στην υπηρεσία, σε σύγκριση με την προηγούμενη έκθεση· έκρινε ότι θα έπρεπε να επανεξεταστεί η επίδικη έκθεση.

Ο πρωτοβάθμιος κριτής, με υπηρεσιακό σημειώμά του, της 6ης Φεβρουαρίου 1979, αιτιολόγησε ρητώς στο δευτεροβάθμιο κριτή την κρίση του, ανέφερε δε ιδίως ότι ο Seton, όταν κλήθηκε υπό την ιδιότητά του ως προϊσταμένου ειδικής υπηρεσίας, να εκπληρώσει ανώτερα καθήκοντα, δεν απέδειξε ότι διέθετε τη δέουσα ικανότητα στον τομέα της διεύθυνσεως και της οργάνωσεως («αρμοδιότητα») και δεν είχε συμπεριφερθεί κατά τον ενδεικνυόμενο τρόπο στους υφισταμένους του ούτε πέτυχε να δημιουργήσει ένα καλό κλίμα εργασίας («συμπεριφορά στην υπηρεσία»).

Στις 17 Ιουλίου 1980, ο Seton υπέβαλε δάσει του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως ένσταση στην Επιτροπή, με την οποία στρεφόταν ιδίως κατά της κρίσεως του κριτή και της καθυστερημένης συντάξεως της εκθέσεως κρίσεως.

Ο δευτεροβάθμιος κριτής κοινοποίησε, στις 30 Ιουλίου 1980, την έκθεση κρίσεως στον Seton, συμπληρωμένη με τα σχόλια του πρωτοβάθμιου κριτή, του υπέδειξε δε ότι η έκθεσή του κατέστη οριστική.

Λαμβάνοντας κυρίως υπόψη ορισμένες συστάσεις που είχαν διατυπωθεί στις «προτάσεις για την αναδιάρθρωση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των υπηρεσιών της» (έκθεση που συνέταξαν κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής πέντε ανεξάρτητες προσωπικότητες υπό την προεδρία του Dirk Spierenburg) της 24ης Σεπτεμβρίου 1979, η Επιτροπή προέβη κατά τη διάρκεια του 1980 σε αναδιοργάνωση των περισσότερων από τις γενικές της διευθύνσεις, προς το σκοπό ιδίως μειώσεως του αριθμού των διοικητικών μονάδων, οι οποίες τις αποτελούν.

Στις 8 Οκτωβρίου 1980, θέσπισε, με ισχύ από 1ης Νοεμβρίου, τα μέτρα αναδιοργάνωσης της γενικής διεύθυνσεως μεταφορών. Στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης αυτής, αποφάσισε ιδίως την κατάργηση της ειδικής υπηρεσίας, που διευθύνει ο Seton, και την τοποθέτησή του στο νέο τμήμα «πολιτική αγορών, όροι εργασίας»· τα ανωτέρω ανακοινώθηκαν στον Seton επίσημα με έγγραφο του διευθυντή προσωπικού της 30ής Ιανουαρίου 1981, και με έγγραφο του γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως, της 9ης Φεβρουαρίου 1981.

Στο νέο τμήμα, ο Seton κλήθηκε να αναλάβει τη διεύθυνση του τομέα «εναρμόνιση των όρων εργασίας», υπαγόμενος ιεραρχικά στον προϊστάμενο του τμήματος.

Στις 30 Ιανουαρίου 1981, ο Seton υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, ένσταση στην Επιτροπή κατά της αποφάσεως, με την οποία μετατέθηκε.

Σύμφωνα με το από 23ης Μαΐου 1981 πόρισμα της διοικητικής έρευνας που διενεργήθηκε μετά την ένσταση του Seton, «η κατάργηση της ειδικής υπηρεσίας (που διευθύνει προηγουμένως ο Seton) ως αυτοτελούς διοικητικής μονάδας ήταν απαραίτητο μέτρο για την καλή λειτουργία της υπηρεσίας, η οποία προέχει του συμφέροντος του ατόμου».

Με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 1981, η Επιτροπή γνώρισε στον Seton την απόρριψη της ενστάσεώς του και τους λόγους της απορρίψεως αυτής. -

II — Έγγραφη διαδικασία

Δεδομένου ότι δεν έλαβε απάντηση εντός των τεσσάρων μηνών μετά την υποβολή της ενστάσεώς του στις 17 Ιουλίου 1980, ο Seton άσκησε στις 18 Φεβρουαρίου 1981 προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής περί σιωπηρής απορρίψεως της ενστάσεώς του. Η προσφυγή αυτή πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό 36/81.

Η ένσταση που υπέβαλε ο Seton στις 28 Οκτωβρίου 1980, απορρίφθηκε με σιωπηρή απόφαση στις 28 Φεβρουαρίου 1981, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν απάντησε εντός της προθεσμίας των τεσσάρων μηνών μετά την υποβολή της. Η ρητή απόφαση περί απορρίψεως των δύο ενστάσεων κοινοποιήθηκε στον Seton με έγγραφο ενός μέλους της Επιτροπής, της 13ης Μαΐου 1981, το οποίο έλαβε ο Seton στις 20 Μαΐου. Στις 20 Ιουλίου 1981, ο Seton άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως της ενστάσεώς του της 28ης Οκτωβρίου 1980. Η προσφυγή αυτή πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό 218/81.

Στις 18 Φεβρουαρίου 1981, ο Seton άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία τοποθετήθηκε σε νέα θέση. Η προσφυγή αυτή πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό 37/81.

Στις 18 επίσης Φεβρουαρίου 1981, ο Seton υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 91, παράγραφος 4 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, αίτηση αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως, την οποία προσέβαλε με την προσφυγή 37/81. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με διάταξη του προέδρου του δευτέρου τμήματος της 12ης Μαρτίου 1981 (Συλλογή σ. 813).

Με διάταξη της 29ης Οκτωβρίου 1981, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε την ένωση και τη συνεκδίκαση των υποθέσεων 36/81, 37/81 και 218/81 προς διευκόλυνση της διαδικασίας και έκδοση ενιαίας αποφάσεως.

Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικά.

Το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα), κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα), κρίνοντας ότι από την έγγραφη διαδικασία έχει επαρκή στοιχεία στη διάθεσή του όσον αφορά τις άλλες πλευρές της διαφοράς, κάλεσε τους διαδίκους να αφιερώσουν τις προφορικές παρατηρήσεις τους, κατά τη συνεδρίαση, στο ζήτημα αν η νέα τοποθέτηση υπαλλήλου, στο πλαίσιο καθηκόντων που αντιστοιχούν στο βαθμό του και ανταποκρίνονται στις ικανότητές του, μπορεί να συνιστά «δραπτική πράξη» κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων.

III — Αιτήματα των διαδίκων

Ο *προσφεύγων* ζήτησε εν τέλει από το Δικαστήριο:

α) *στην υπόθεση 36/81:*

να κρίνει άκυρη και χωρίς έννομο αποτέλεσμα τη διαδικασία που αφορά την κατάρτιση της εκθέσεως κρίσεώς του για το χρονικό διάστημα 1973-1975·

β) *στην υπόθεση 218/81:*

να κρίνει άκυρη και χωρίς έννομο αποτέλεσμα την έκθεση κρίσεώς του για το χρονικό διάστημα 1973-1975, συμπεριλαμβανομένης της τελικής αποφάσεως του δευτεροβάθμιου κριτή·

γ) *στην υπόθεση 37/81:*

— να κρίνει και να αποφασίσει ότι η διαδικασία μεταθέσεως ή νέας τοποθέτησεως που τον αφορά είναι ανυπόστατη και, εν πάση περιπτώσει, αντικανονική·

— να κρίνει το ληφθέν μέτρο άκυρο και χωρίς έννομο αποτέλεσμα·

δ) *στις υποθέσεις 36/81 και 37/81:*

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να του καταβάλει, ως αποζημίωση για υλική και ηθική βλάβη από κοινού, ποσό που θα καθορίσει «ex aequo et bono» το Δικαστήριο·

— επικουρικά, για την περίπτωση που το Δικαστήριο θα έκρινε ότι δεν πρέπει να επιδικάσει κοινή αποζημίωση για τις υποθέσεις 36/81 και 37/81, να υποχρεώσει την Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση που θα καθορίσει το Δικαστήριο «ex aequo et bono» για την υλική και ηθική βλάβη, είτε από κοινού είτε χωριστά·

ε) *στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις:*

να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα των τριών δικών·

ζ) *επικουρικά, επικουρικότερα, ακόμη επικουρικότερα και εντελώς επικουρικά:*

— να διατάζει την απόδειξη διά μαρτύρων ορισμένων περιστατικών που αναφέρονται εκτενέστερα στην απάντηση·

— να διατάζει την Επιτροπή να προσκομίσει διάφορα στοιχεία, έγγραφα και υπηρεσιακά σημειώματα·

— να διατάζει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης ή την εξέταση μαρτύρων σχετικά με ορισμένα περιστατικά που αναφέρονται στο δικόγραφο της προσφυγής 37/81.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο και στις τρεις υποθέσεις

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

IV — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων κατά την έγγραφη διαδικασία

A — *Υποθέσεις 36 και 218/81*

Ως προς τη διαδικασία κατάρτισεως της εκθέσεως κρίσεως

Ο *προσφεύγων* θεωρεί ότι η συστηματική καθυστέρηση του κριτή και των προσώπων, η γνώμη των οποίων έπρεπε να ζητηθεί, όσον αφορά την κατάρτιση της εκθέσεως κρίσεως για το χρονικό διάστημα 1973-1975, καθώς και η ανικανότητα της διοικήσεως να τηρήσει τις εύλογες προθεσμίες, είχαν ως αποτέλεσμα την ακυρότητα ολόκληρης της διαδικασίας, η οποία περατώθηκε κατόπιν της ενστάσεώς του.

Η *Επιτροπή* εκφράζει τη λύπη της για την καθυστερημένη σύνταξη της εκθέσεως κρίσεως υπό την οριστική της μορφή. Είναι, πάντως, παράδοξο να ζητείται η ακύρωση μόνο γι' αυτό το λόγο· ο προσφεύγων δεν αποδεικνύει σχετικά την ύπαρξη οιουδήποτε συμφέροντος.

Ως προς την έκθεση κρίσεως

Ο *προσφεύγων* θεωρεί ότι η εν λόγω έκθεση κρίσεως είναι αντικανονική σε πολλά σημεία.

α) Δεν προηγήθηκε της αποφάσεως της Επιτροπής, της 13ης Μαΐου 1981 περί ρήτης

απορρίψεως της ενστάσεως της 17ης Ιουλίου 1980, η διαδούλευση με την επιτροπή ίσης εκπροσώπησης για τις εκθέσεις κρίσεως, που προβλέπεται στον οδηγό για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσεως.

Ο οδηγός για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσεως συνιστά, στο σύνολό του, εκτελεστικό μέτρο του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, που δεσμεύει το όργανο· ο κανόνας, του οποίου γίνεται επίκληση εν προκειμένω, έχει, εν πάση περιπτώσει, διατυπωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε δεσμεύει την Επιτροπή έναντι των υπαλλήλων της. Η διαδούλευση με την επιτροπή ίσης εκπροσώπησης για τις εκθέσεις κρίσεως δεν αποτελεί τυπική και χωρίς σημασία διαδικασία· στην υπό κρίση υπόθεση, είχε πραγματική σημασία, διότι αφορούσε τροποποιημένο κείμενο.

6) Οι «δικαιολογίες» που πρόεβαλε ο κριτής στο σημείωμά του της 6ης Φεβρουαρίου 1979, και που επανέλαβε ο δευτεροβάθμιος κριτής στο σημείωμά του της 30ής Ιουλίου 1981, συνιστούν κατηγορίες που υπερβαίνουν κατά πολύ την κρίση που περιέχεται στην αρχική έκθεση κρίσεως και είναι αντίθετες προς την πολύ ευνοϊκή για τον προσφεύγοντα κρίση της προηγούμενης περιόδου. Είναι προσδλητικές για τον ενδιαφερόμενο και ασυμβίβαστες με τα καθήκοντα του δευτεροβάθμιου κριτή, που οφείλει να μεσολαβεί μεταξύ του κρινόμενου υπαλλήλου και του κριτού του και δεν μπορεί να τροποποιεί «in rebus» την έκθεση κρίσεως.

γ) Το σημείωμα της 6ης Φεβρουαρίου 1979 και η απόφαση του δευτεροβάθμιου κριτή συνιστούν κατάχρηση εξουσίας· απέδωσαν στην προετοιμασία του μέτρου, με το οποίο αφαιρέθηκε από τον προσφεύγοντα η ιδιότητα του προϊσταμένου της ειδικευμένης υπηρεσίας «κοινωνική εναρμό-

νιση» και τοποθετήθηκε υπό τις διαταγές υπαλλήλου, που είχε προηγουμένως τον ίδιο βαθμό με αυτόν· δημιούργησαν μάλιστα μια κατάσταση που επιτρέπει την απόμάρκυνσή του από τις υπηρεσίες της Επιτροπής είτε με αναγκαστική απόλυση, είτε με θέση σε διαθεσιμότητα, είτε κατ' εφαρμογή του άρθρου 51 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.

Μια σειρά από έγγραφα, τα πραγματικά περιστατικά και οι διάφορες συνθήκες, που εξέθεσε λεπτομερώς ο προσφεύγων, αποδεικνύουν την σε βάρος του μεροληπτικότητα του ιεραρχικώς προϊσταμένου του, πρωτοβάθμιου κριτή, και διαφωτίζουν την προοδευτική χειροτέρευση των σχέσεών τους· ιδίως, ο προσφεύγων αναγκάστηκε, επί δλάδης της σταδιοδρομίας του, να πραγματοποιήσει, στον τομέα των μεταφορών, την εναρμόνιση των όρων ανταγωνισμού, ενώ ο προϊστάμενός του προσπάθησε να ευνοήσει τα συμφέροντα των οργανώσεων των μεταφορέων και ορισμένων κυβερνητικών, καθώς και να παρεμποδίσει την προώθηση ορισμένων σχεδίων ή την εφαρμογή αρκετών κανονιστικών κειμένων.

Οι διαπιστώσεις αυτές δεν διαψεύδονται καθόλου από το γεγονός ότι η επίδικη έκθεση κρίσεως συντάχθηκε το 1976, δηλαδή πριν από την περίοδο προετοιμασίας και περατώσεως της αναδιοργάνωσης της γενικής διεύθυνσεως, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκε η νέα τοποθέτησή του· πράγματι, η έκθεση του δευτεροβάθμιου κριτή τού κοινοποιήθηκε στις 30 Ιουλίου 1980, κατά το χρόνο που οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την αναδιοργάνωση είχαν ήδη δημοσιευθεί· στην πρώτη έκδοση του σχεδίου αναδιοργάνωσης είχε, εξάλλου, αντιμετωπιστεί η περίπτωση να ληφθούν υπόψη οι εκθέσεις κρίσεως για να γίνει ο διαχωρισμός μεταξύ των προϊσταμένων των ειδικευμένων υπηρεσιών, οι οποίοι ήταν κύριοι υπάλληλοι διοικήσεως και επομένως μπορεί να θεωρηθεί ότι η προσβαλλόμενη διαδικασία κρίσεως διεξήχθη με αυτή την προο-

πτική· έτσι, εξηγούνται εύκολα οι αμφιβολίες ως προς την ικανότητα του προσφεύγοντος να εκπληρώσει τα καθήκοντα του προϊσταμένου ειδικευμένης υπηρεσίας. Η άσκηση συστηματικής κριτικής εναντίον του στην έκθεση κρίσεως 1973-1975, την οποία επανέλαβε ο δευτεροβάθμιος κριτής, αποδεικνύει την κατάχρηση εξουσίας.

δ) Τα στοιχεία που οδήγησαν τον κριτή και το δευτεροβάθμιο κριτή στη μείωση, σε σχέση με την πρώτη σύνταξη της εκθέσεως κρίσεως, των εκτιμήσεων για τον προσφεύγοντα είναι προφανώς ανακριδής.

Από τα υπηρεσιακά σημειώματα της 2ας Απριλίου και της 19ης Νοεμβρίου 1976 προκύπτει ιδίως ότι ο κριτής επιχείρησε να εμφανίσει κατά τρόπο περιοριστικό τα καθήκοντα και την περιγραφή των καθηκόντων του προσφεύγοντος· εξάλλου, η προστασία που παρείχε ο προϊστάμενος του προσφεύγοντος σε άμεσο υφιστάμενο του τελευταίου είχε αρνητικές επιπτώσεις ως προς το κύρος του και τη διεύθυνση της υπηρεσίας.

Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι όλοι οι εν λόγω ισχυρισμοί είναι αβάσιμοι.

α) Η γνώμη, σε περίπτωση ενστάσεως, της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως δεν προβλέπεται ούτε στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων ούτε στις γενικές εκτελεστικές διατάξεις του άρθρου 43 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης που θέσπισε η Επιτροπή στις 27 Ιουλίου 1979, δεν αναφέρεται δε ούτε στον οδηγό για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσεως, επεξηγηματικό και ερμηνευτικό κείμενο των γενικών διατάξεων.

Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν υπάρχει παράβαση ουσιαστών τύπων, όταν η απόφαση, η παράβαση της οποίας προβάλλεται, δεν συνιστά εκτελεστική διάταξη

προβλεπόμενη από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, αλλά εσωτερικό μέτρο που έλαβε εκουσίως το όργανο και το οποίο δεν μπορεί, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι έχει αυστηρό νομικό χαρακτήρα.

Εξάλλου, ελήφθη υπόψη η γνώμη της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως, η οποία της ζητήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας· υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ήταν δυνατό να προκύψουν νέα στοιχεία από μια νέα διαδούλευση κατά το στάδιο της ενστάσεως· συνεπώς, πρέπει να εφαρμοστεί η νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία μια πλημμέλεια κατά τη διαδικασία δεν μπορεί να επιφέρει την ακυρότητα της τελικής αποφάσεως, αν δεν αποδειχθεί ότι χωρίς την πλημμέλεια αυτή η διοικητική διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα.

6) Ο δευτεροβάθμιος κριτής συμπλήρωσε την έκθεση κρίσεως με αναλυτική αιτιολογία για να συμμορφωθεί προς τη γνώμη της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως. Η έκθεση, λιγότερο ευνοϊκή για τον προσφεύγοντα απ' ότι η προηγούμενη έκθεση, δεν ήταν δεδαίως ευχάριστη γι' αυτόν· πάντως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «προσδλητική» ή να θεωρηθεί ως «κατηγορητήριο».

Καμία αντίφαση δεν υπάρχει με την κρίση που έγινε για την προηγούμενη περίοδο· η τροποποίηση των προηγούμενων κρίσεων αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της ίδιας της φύσεως της διαδικασίας των περιοδικών εκθέσεων, οι δε νέες κρίσεις για τον προσφεύγοντα προέρχονται από τη μεταβολή των καθηκόντων του μετά την πρώτη περίοδο κρίσεως.

γ) Η επίδικη έκθεση χρονολογείται από τις 19 Μαρτίου 1976. Συμπληρώθηκε το 1979 από το δευτεροβάθμιο κριτή χωρίς καμία τροποποίηση· συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι οι προϊστάμενοι του προσφεύγοντος συνέταξαν, το

1976, λιγότερο ευνοϊκή έκθεση κρίσεως για να προετοιμάσουν την κατάργηση, το 1980, της ειδικευμένης υπηρεσίας που διηύθυνε.

Το πόρισμα της διοικητικής έρευνας, της 23ης Μαΐου 1981, αποδεικνύει το αδίστακτο των σοβαρών ισχυρισμών που προέβαλε, με επιπολαιότητα, ο προσφεύγων.

δ) Η περιγραφή των καθηκόντων του προσφεύγοντος συμπληρώθηκε, κατόπιν αιτήσεώς του, από το δευτεροβάθμιο κριτή· στην έκθεση κρίσεώς του προστέθηκαν κι άλλα στοιχεία σχετικά με δευτερεύουσας σημασίας σημεία. Οι διαφορές μεταξύ του προσφεύγοντος και ενός υφισταμένου του δεν έχουν καμία σχέση με τις παρούσες υποθέσεις.

Ως προς το αίτημα αποζημιώσεως

Ο *προσφεύγων* ζητεί αποκατάσταση της υλικής και ηθικής ζημίας, που του προξένησαν οι όροι υπό τους οποίους συντάχθηκε η έκθεση κρίσεως 1973-1975 και το ίδιο το περιεχόμενο της τελευταίας.

α) Η υπαίτια καθυστέρηση ως προς τη σύνταξη της εκθέσεως προκάλεσε στον προσφεύγοντα υλική ζημία, που συνίσταται στο γεγονός ότι μεταξύ Ιουλίου 1975 και της ημερομηνίας (30 Ιουλίου 1980), κατά την οποία του κοινοποιήθηκε η έκθεση, δεν μπόρεσε να προαχθεί σε τέσσερις κενωθείσες θέσεις. Η Επιτροπή, με τον τρόπο αυτόν υπέπεσε σε υπηρεσιακό πταίσμα θέτοντας ή αφήνοντας τον προσφεύγοντα σε λιγότερο ευνοϊκή κατάσταση απ' ό,τι τους άλλους προακτέους υπαλλήλους.

6) Εν πάση περιπτώσει, ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη, που συνίσταται στο γεγονός ότι ο ατομικός φάκελός του ήταν αντικανονικός και ελλιπής, δεδομένου ότι η υποχρεωτική κρίση εξασφαλίζει στον υπάλληλο την κανονική εξέλιξη της σταδιοδρομίας του.

γ) Ο καθορισμός της αποζημιώσεως αποτελεί ζήτημα εκτιμήσεως «ex aequo et bono»· θα πρέπει να ληφθεί σχετικά υπόψη ιδίως το γεγονός ότι τα μέτρα, για τα οποία παραπονείται ο προσφεύγων έχουν σχέση με την ίδια θέληση υποδαυμίσεως της καταστάσεώς του, καθώς και με τη φύση και με το σκόπιμο χαρακτήρα του πταίσματος της Επιτροπής.

Η *Επιτροπή* αμφισβητεί το δάσιμο του αιτήματος αποζημιώσεως και των χρηματικών απαιτήσεων του προσφεύγοντος.

α) Ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε εγκαίρως τις αποφάσεις, με τις οποίες η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή προέβη στις προαγωγές που επικαλείται ο προσφεύγων· επομένως, κακώς ισχυρίζεται ότι εθίγη, όσον αφορά τις ευκαιρίες προαγωγής.

6) Κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν δικαιολογεί την επικαλούμενη ηθική βλάβη.

γ) Ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο, από το οποίο να προκύπτει η ύπαρξη θελήσεως για «υποδάμηση της καταστάσεώς του».

B — Υπόθεση 37/81

Ως προς τη νομιμότητα της αποφάσεως μεταθέσεως

Ο *προσφεύγων* υποστηρίζει ότι η απόφαση της Επιτροπής, με την οποία τοποθετήθηκε σε νέα θέση, είναι άκυρη λόγω αναρμοδιότητας του εκδότη της, λόγω παραβάσεως του άρθρου 25, παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, λόγω του ότι δεν ελήφθη υπόψη το συμφέρον της υπηρεσίας και λόγω παραβάσεως των άρθρων 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης καθώς και λόγω καταχρήσεως εξουσίας.

α) Η απόφαση, με την οποία τροποποιήθηκε η τοποθέτηση του προσφεύγοντος, έπρεπε να είχε ληφθεί, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Οκτωβρίου 1977, περί της ασκήσεως των εξουσιών που αντλεί η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, από το αρμόδιο για τα θέματα προσωπικού μέλος της Επιτροπής και όχι από διευθυντή της γενικής διευθύνσεως μεταφορών· συνεπώς, είναι άκυρη γιατί ελήφθη από αναρμόδια αρχή.

Η τροποποίηση της αποφάσεως της 5ης Οκτωβρίου 1977, με την οποία ανατέθηκε στο γενικό διευθυντή του προσωπικού και της διοικήσεως η αρμοδιότητα για τις νέες τοποθετήσεις των υπαλλήλων βαθμών Α 4 έως Α 8, δημοσιεύθηκε και, συνεπώς, μπορούσε να προβληθεί έναντι των τρίτων, μόλις στις 5 Νοεμβρίου 1980· η απόφαση, όμως, για την αλλαγή της τοποθέτησεως του προσφεύγοντος ελήφθη πριν από την ημερομηνία αυτή.

Εν πάση περιπτώσει, η εντολή που δόθηκε στον προσφεύγοντα, περί την 1η Νοεμβρίου 1980, να εγκαταλείψει το γραφείο που κατείχε ως προϊστάμενος ειδικευμένης υπηρεσίας και να καταλάβει άλλο, δεν μπορεί να εξηγηθεί παρά μόνο από το γεγονός ότι η απόφαση περί μεταθέσεως του είχε ήδη ληφθεί σε χρόνο που ο γενικός διευθυντής δεν ήταν ακόμη αρμόδιος για να λάβει μια τέτοια απόφαση.

6) Σύμφωνα με τη νομολογία, μετάθεση που πραγματοποιείται χωρίς συμφωνία του υπαλλήλου, συνιστά βλαπτική πράξη και πρέπει, συνεπώς, κατά το άρθρο 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης να κοινοποιείται εγγράφως, χωρίς καθυστέρηση, στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο και να είναι αιτιολογημένη. Οι έγγραφες όμως ανακοινώσεις της 30ής Ιανουαρίου

και της 9ης Φεβρουαρίου 1981 είναι καθυστερημένες και καθόλου ή ανεπαρκώς αιτιολογημένες. Η αναφορά σε προφορικές ανακοινώσεις και προηγούμενα σημειώματα είναι ανεπαρκής· δεν αιτιολογούν δεόντως την κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας που διευθύνει ο προσφεύγων ούτε την απόφαση απομακρύνσεώς του από τη θέση αυτή, είναι διφορούμενες και δεν προέρχονται από την αρμόδια αρχή.

γ) Λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας του προσφεύγοντος, το επίδικο μέτρο παρεμποδίζει οριστικά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας του· εφόσον ελήφθη κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, το οποίο αναφέρεται στο συμφέρον της υπηρεσίας, έπρεπε να έχει ληφθεί υπό ανάλογες υποθέσεις με εκείνες ενός μέτρου που υιοθετείται δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης για το οποίο το Δικαστήριο έκρινε ότι προϋποθέτει τη δυνατότητα, για τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, να παρέχει τη γνώμη του ως προς το αν συμβιβάζεται το αντιμετωπιζόμενο μέτρο με το συμφέρον της υπηρεσίας. Αυτό δεν έγινε εν προκειμένω.

δ) Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η μετάθεση δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την προσβολή των υλικών και ηθικών συμφερόντων και τη μείωση των προοπτικών σταδιοδρομίας του υπαλλήλου σε σχέση με τα προηγούμενα καθήκοντά του· τα καθήκοντα, έστω και υπολειπόμενα, που του ανατίθενται πρέπει να αντιστοιχούν στο βαθμό και τη θέση του, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως, της σημασίας και της εκτάσεώς τους.

Στην προκειμένη περίπτωση, τα τωρινά καθήκοντα του προσφεύγοντος, λόγω της σοβαρής μειώσεως των δυνατοτήτων προαγωγής του σε θέση Α 3, δεν αντιστοιχούν πλέον με εκείνα που ασκούσε προηγου-

μένως. Μειώθηκε ο τομέας αρμοδιότητάς του και υποδαυμίστηκε στην ιεραρχία· η προσβαλλόμενη απόφαση τον έφερε σε τέτοια θέση ώστε να θιγεί ανεπανόρθωτα η σταδιοδρομία του ενόψει της ηλικίας του.

ε) Η προσβαλλόμενη απόφαση συνιστά κατάχρηση εξουσίας· οι πρώην προϊστάμενοι του προσφεύγοντος επεδίωξαν να του επιβάλλουν συγκεκριμένη κύρωση, γιατί τους εναντιώθηκε επανειλημμένως, σε σχέση με την εφαρμογή της συνθήκης ΕΟΚ, τους κανονισμούς και τις οδηγίες, καθώς και να δημιουργήσουν μια κατάσταση, η οποία θα επιτρέψει σύντομα την απομάκρυνσή του από τις υπηρεσίες του οργάνου.

Η εν λόγω κατάχρηση εξουσίας επιβεβαιώνεται από πλήθος περιστατικών, που εκθέτει λεπτομερώς ο προσφεύγων, και έγγραφα.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι απόλυτα κανονική και νόμιμη.

α) Η απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Οκτωβρίου 1977, περί της ασκήσεως των εξουσιών που αντλεί η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, τροποποιήθηκε, με απόφαση της Επιτροπής, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 1980 και δημοσιεύτηκε στις «διοικητικές πληροφορίες» της 5ης Νοεμβρίου 1980· με την απόφαση αυτή απονέμεται στο γενικό διευθυντή του προσωπικού και της διοικήσεως η αρμοδιότητα να προβαίνει σε νέα τοποθέτηση υπαλλήλων των βαθμών Α 4 έως Α 8 και να ορίζει τη θέση τους.

Στην προκειμένη περίπτωση η απόφαση του γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως, με την οποία τοποθετήθηκε ο προσφεύγων σε νέα θέση, ελήφθη τυπικά, από την αρμόδια αρχή, στις 30 Ιανουαρίου 1981, με ισχύ από 1ης Νοεμβρίου 1980. Το γεγονός ότι η τοποθέτηση του προσφεύγοντος τροποποιήθηκε από την 1η Νοεμβρίου δεν μπορεί να προβληθεί προς αντίκρουση του ισχυρισμού αυτού, στο βαθμό που η απόφαση περί νέας τοποθέτησεως ελήφθη κατ' εφαρμογή της αποφάσεως της Επιτροπής, της 8ης Οκτωβρίου 1980, με την οποία καταργήθηκε η ειδικευμένη υπηρεσία του προσφεύγοντος και η οποία προβλέπει τη νέα τοποθέτησή του.

Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση της Επιτροπής περί της ασκήσεως των εξουσιών συνιστά εσωτερικό κανόνα χωρίς καμία συνέπεια σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων που οι υπάλληλοι αντλούν από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως. Η εφαρμογή της, επομένως, δεν μπορεί να εξαρτάται από μια τυπική δημοσίευση.

6) Είναι αμφίβολο αν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω το άρθρο 25 παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, δεδομένου ότι πρόκειται για απόφαση άρρηκτα συνδεδεμένη με την αναδιοργάνωση της γενικής διευθύνσεως, η οποία δεν αποτελεί θεαίως αντικείμενο ατομικής αποφάσεως.

Η αιτιολόγηση της επίδικης αποφάσεως ικανοποιεί τις αιτιάσεις που έχει θέσει το Δικαστήριο· ο προσφεύγων, είχε, κατά το προπαρασκευαστικό στάδιο, ευρέως ενημερωθεί για το σχέδιο αναδιοργάνωσης και ενημερωνόταν συχνά για την εξέλιξή του· οι έγγραφες και προφορικές ανακοινώσεις που προηγήθηκαν και ακολούθησαν την απόφαση, επέτρεψαν στον προσφεύγοντα να προβλέψει και έπειτα να γνωρίσει τόσο το περιεχόμενο όσο και την αιτιολογία της αποφάσεως.

Ως προς τον ισχυρισμό περί καθυστέρησης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το νέο οργανόγραμμα της γενικής διευθύνσεως ανακοινώθηκε σ' όλους τους υπαλλήλους κατά τη σύσκεψη της 15ης Οκτωβρίου 1980, και κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 30 Οκτωβρίου· οι ανακοινώσεις της 30ής Ιανουαρίου και της 9ης Φεβρουαρίου 1981 απλώς επιβεβαίωσαν μια απόφαση, που εγνώριζε ήδη ο προσφεύγων.

γ) Η νομολογία που επικαλείται ο προσφεύγων αφορά κατάσταση τελείως διαφορετική από τη δική του· καθόλου δεν προσδλήθηκαν τα δικαιώματα που έχει δάσει των άρθρων 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης· επομένως, δεν ήταν αναγκαίο να προηγηθεί καμία διαδούλευση.

Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων είχε επανειλημμένως τη δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του σχετικά με την κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας που διηύθυνε.

δ) Τα όργανα έχουν την ευχέρεια να οργανώνουν τις υπηρεσίες τους σε συνάρτηση με την αποστολή που τους έχει ανατεθεί και να τοποθετούν το προσωπικό που έχουν στη διάθεσή τους ενόψει και προς εκπλήρωση της αποστολής αυτής· η τήρηση του άρθρου 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης δεν προϋποθέτει, σε περίπτωση τροποποιήσεως των καθηκόντων, σύγκριση μεταξύ των τωρινών και των προηγούμενων καθηκόντων του υπαλλήλου, αλλά μεταξύ των τωρινών καθηκόντων του και του βαθμού του στην ιεραρχία. Τα νέα καθήκοντα του προσφεύγοντος αντιστοιχούν ακριβώς σε μια από τις περιγραφές καθηκόντων της προτύπου θέσεως του κυρίου υπαλλήλου διοικήσεως («προϊστάμενος τομέως δραστηριοτήτων ενός τμήματος»).

Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι διαφορές ως προς τη φύση των καθηκόντων και την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων που κατέχουν την ίδια πρότυπη θέση, εφόσον δικαιολογούνται από τη

διαφορά των καθηκόντων, δεν επιτρέπουν στον υπάλληλο, ο οποίος, λόγω της αλλαγής των καθηκόντων, στερείται τα ιδιαίζοντα στην προηγούμενη θέση του στοιχεία, να θεωρήσει ότι εθίγησαν τα συμφέροντά του. Εν προκειμένω, κανένα στοιχείο δεν επιτρέπει την άποψη ότι η επικρινόμενη νέα τοποθέτηση έθιξε τις προοπτικές σταδιοδρομίας του προσφεύγοντος.

ε) Τα τωρινά καθήκοντα του προσφεύγοντος είναι απόλυτα σύμφωνα με εκείνα που πρέπει να ανατίθενται σε κύριο υπάλληλο διοικήσεως με βαθμό Α 4, η δε θέση του στην ιεραρχία ανταποκρίνεται πλήρως στις διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

Εξάλλου, η αναδιοργάνωση της γενικής διευθύνσεως, στην οποία εντάσσεται η νέα τοποθέτηση του προσφεύγοντος, αποφασίστηκε από τα αρμόδια προς τούτο μέλη της Επιτροπής και όχι από τους ιεραρχικούς προϊστάμενους του προσφεύγοντος· επομένως, δεν έχει σημασία ο σκοπός που δήθεν επεδίωκαν οι τελευταίοι, η ύπαρξη του οποίου αμφισβητείται ρητώς.

Οι σοβαροί ισχυρισμοί που προέβαλε ο προσφεύγων, στηρίζονται εν μέρει σε σφάλματα και είναι αβάσιμοι, όπως αποδεικνύεται και από το πόρισμα της διοικητικής έρευνας της 23ης Μαΐου 1981. Η ύπαρξη διαφορών μεταξύ του προσφεύγοντος και των ανωτέρων του δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη καταχρήσεως εξουσίας.

Ως προς το αίτημα αποζημιώσεως

Ο *προσφεύγων* υποστηρίζει ότι οι πράξεις και οι παραλείψεις της Επιτροπής ή των ανωτέρων υπαλλήλων της, για τους οποίους είναι υπεύθυνη, του προξένησαν ζημία, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί τελείως μόνο με την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συνεπώς, πρέπει να υποχρεωθεί η Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση, το ύψος της οποίας μπορεί να καθορίσει το Δικαστήριο.

Κατά την *Επιτροπή*, το αίτημα αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί· η προσφυγή ακυρώσεως στερείται βάσεως, ο δε προσφεύγων δεν απέδειξε ούτε καν προέβαλε πταίσμα της Επιτροπής.

Εν πάση περιπτώσει, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορούσε να προξενήσει στον προσφεύγοντα οποιαδήποτε ζημία, υλική ή ηθική.

V — Προφορική διαδικασία

Ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντος, δικηγόρος Slusny, και οι εκπρόσωποι της καθής, Jacob, δικηγόρος, και Pirkorn, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στα ερωτήματα που έθεσε το Δικαστήριο στη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου 1983.

Ως προς την έννοια της «δλαπτικής πράξεως» κατά την έννοια του άρθρου 25, παράγραφος 2 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ο *προσφεύγων*, ισχυρίζεται ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η νέα τοποθέτηση ενός υπαλλήλου, στο πλαίσιο αναδιοργανώσεως

των υπηρεσιών, στον ίδιο βαθμό και στο πλαίσιο της ίδιας πρότυπης θέσεως, μπορεί να επηρεάσει τις προοπτικές του και μπορεί να τον βλάψει, στο βαθμό που συνεπάγεται τροποποίηση των καθηκόντων που του ανατίθενται· στην προκειμένη περίπτωση τα νέα καθήκοντα του προσφεύγοντος συνεπάγονται γι' αυτόν πραγματική «*capitis diminutio*», δεδομένου ότι είναι κατωτέρου επιπέδου, προϋποθέτουν λιγότερες ευθύνες και θέτουν σε κίνδυνο τη σταδιοδρομία του.

Η *Επιτροπή* τόνισε ότι ο προσφεύγων εξακολουθεί να υπηρετεί σε μια από τις πρότυπες θέσεις που αντιστοιχούν στο βαθμό του, πράγμα που, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, αποτελεί αποφασιστικό στοιχείο· πράγματι, τα τωρινά του καθήκοντα είναι τουλάχιστον του αυτού επιπέδου με τα προηγούμενα καθήκοντά του, καθόλου δε δεν θίγεται η σταδιοδρομία του.

Κατά τα λοιπά, οι διάδικοι ανέπτυξαν και διευκρίνισαν τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προέβαλαν κατά την έγγραφη διαδικασία.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 5ης Μαΐου 1983.

Σκεπτικό

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Φεβρουαρίου και 20 Ιουλίου 1981, ο P. W. Seton, υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπηρετών ως κύριος υπάλληλος διοικήσεως με βαθμό A 4 στη γενική διεύθυνση μεταφορών (DG VII), άσκησε προσφυγές, με τις οποίες ζητεί την ακύρωση, αφενός, της εκθέσεως κρίσεώς του για την περίοδο 1973-1975 (προσφυγές 36 και 218/81) και, αφετέρου, της τοποθετήσεώς του σε νέα θέση στο πλαίσιο της ίδιας γενικής διευθύνσεως (προσφυγή 37/81). Με τις προσφυγές 36 και 37/81 ζητεί επίσης αποζημίωση για υλική και ηθική ζημία, την οποία ο προσφεύγων υπολογίζει αντίστοιχα σε 500 000 BFR και σε 2 000 000 BFR.

Επί των προσφυγών 36 και 218/81 (έκθεση κρίσεως)

- 2 Από το φάκελο της δικογραφίας προκύπτει ότι στις 19 Μαρτίου 1976, ο Erdmenger, διευθυντής του τμήματος VII A 4 της ΓΔ μεταφορών, άμεσος προϊστάμενος του προσφεύγοντος, ο οποίος προϊστατο τότε της ειδικευμένης υπηρεσίας «κοινωνική εναρμόνιση», συνέταξε την έκθεση κρίσεως του ενδιαφερομένου για την περίοδο 1973-1975.
- 3 Ο προσφεύγων είχε αντιρρήσεις ως προς τρία σημεία της εν λόγω εκθέσεως κρίσεως. Πράγματι, ο Seton θεώρησε:
 - ότι η περιγραφή των καθηκόντων του, υπό τον τίτλο IV 6), δεν είναι πλήρης·
 - ότι οι αναλυτικές κρίσεις, υπό τον τίτλο VI, όπου ο κριτής είχε αξιολογήσει ως «προσήκουσα» την ικανότητα και τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος στην υπηρεσία, ήταν ανεπαρκείς σε σύγκριση με την προηγούμενη έκθεση κρίσεως, στην οποία ο Seton είχε αξιολογηθεί ως «άνω του μέσου όρου»·
 - ότι στην έκθεση κρίσεως, μολονότι αναγνωρίζονται οι τεχνικές γνώσεις και η πείρα του Seton, περιέχονται δυσμενείς κρίσεις που δεν ευσταθούν, καθόσον σημειώνεται ότι ο ενδιαφερόμενος υστερούσε όσον αφορά τη διεύθυνση της διοικητικής μονάδας της οποίας προϊστατο.
- 4 Μετά τις αντιρρήσεις που διατύπωσε ο προσφεύγων, ο «δευτεροβάθμιος κριτής» Le Goy, γενικός διευθυντής, τροποποίησε την έκθεση κρίσεως συμπληρώνοντας την περιγραφή των καθηκόντων, επιβεβαιώνοντας όμως, κατά τα λοιπά, τις κρίσεις του πρωτοβάθμιου κριτή.
- 5 Ο Seton προσέφυγε στην «επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως», η οποία, στις 14 Απριλίου 1978, διαπίστωσε ότι οι γενικές κρίσεις του κριτή δεν δικαιολογούσαν επαρκώς τη μεταβολή των κρίσεων όσον αφορά την ικανότητα και τη συμπεριφορά στην υπηρεσία, σε σύγκριση με την προηγούμενη έκθεση κρίσεως.
- 6 Συμμορφούμενος προς την ανωτέρω γνώμη, ο Erdmenger αιτιολόγησε ρητώς, στις 6 Φεβρουαρίου 1979, τις κρίσεις του. Ανέφερε ότι ο Seton, ως προϊστάμενος αυτοτελούς υπηρεσίας, είχε αναλάβει νέες ευθύνες κατά την περίοδο αναφοράς· ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, δεν απέδειξε ότι διέθετε τις κατάλληλες ικανότητες για την οργάνωση και τη διεύθυνση της μονάδας της οποίας προϊστατο και ότι δεν συμπεριφέρθηκε άσογα στους υφισταμένους του

ούτε πέτυχε να δημιουργήσει καλό κλίμα εργασίας. Οι σκέψεις αυτές δικαιολογούν το μετριασμό των εν λόγω δύο κρίσεων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο. Στις 30 Ιουλίου 1980, οι κρίσεις αυτές επικυρώθηκαν από το δευτεροβάθμιο κριτή και επισυνάφθηκαν στην έκθεση κρίσεως.

- 7 Στις 17 Ιουλίου 1980, ο Seton υπέβαλε ένσταση, δυνάμει του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, κατά της εκτιμήσεως του πρωτοβάθμιου κριτή. Αφού, εν τω μεταξύ, του κοινοποιήθηκε η γνώμη του δευτεροβάθμιου κριτή, υπέβαλε, στις 28 Οκτωβρίου 1980 δεύτερη ένσταση.
- 8 Δεδομένου ότι δεν έλαβε απάντηση στις εν λόγω ενστάσεις, άσκησε, στις 18 Φεβρουαρίου 1981, την προσφυγή 36/81, με την οποία ζητεί την ακύρωση της όλης διαδικασίας κρίσεως λόγω «συστηματικής καθυστερήσεως».
- 9 Ακολούθως, αφού η Επιτροπή απέρριψε τις ενστάσεις του προσφεύγοντος με απόφαση της 13ης Μαΐου 1981, ο Seton άσκησε, στις 20 Ιουλίου 1981, την προσφυγή 218/81. Στην προσφυγή αυτή προβάλλει τέσσερις πρόσθετους λόγους που στηρίζει:
 - στην έλλειψη διαβουλεύσεως με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως, κατά παράβαση του «οδηγού για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσης»·
 - στο γεγονός ότι ο δευτεροβάθμιος κριτής εξετίμησε κακώς το ρόλο του ως «συμφιλιωτού», καθόσον περιορίστηκε στο να επικυρώσει τις αρνητικές κρίσεις του πρωτοβάθμιου κριτή·
 - στην προφανή ανακρίβεια ορισμένων κρίσεων που περιέχονται στην έκθεση κρίσεως, και τέλος,
 - στην κατάχρηση εξουσίας, καθόσον ο Erdmenger, με τη δυσμενή κρίση του, προετοίμασε το έδαφος για την απομάκρυνση του προσφεύγοντος από τη θέση του προϊσταμένου υπηρεσίας.
- 10 Προς υποστήριξη του τελευταίου αυτού λόγου, ο προσφεύγων επαναλαμβάνει, κατά γράμμα τα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο της διαφοράς που αφορά την ανατοποθέτησή του. Δεδομένου ότι ο λόγος αυτός διερευνάται στο

πλαίσιο της προσφυγής 37/81, η συζήτηση είναι δυνατόν να περιοριστεί, στο πλαίσιο των προσφυγών 36 και 218/81, στους λόγους που αφορούν την καθυστέρημένη σύνταξη της εκθέσεως κρίσεως, την έλλειψη διαβουλεύσεως με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως, την κακή εκτίμηση, από το δευτεροβάθμιο κριτή, του ρόλου του και την ανακρίβεια ορισμένων κρίσεων.

Ως προς το λόγο που στηρίζεται στην καθυστέρημένη σύνταξη της εκθέσεως κρίσεως

- 11 Η κλιμάκωση των ημερομηνιών που αναφέρθηκαν ανωτέρω δείχνει ότι πράγματι μεταξύ της ημερομηνίας που ο προσφεύγων διατύπωσε τις αντιρρήσεις του σχετικά με το πρώτο κείμενο της εκθέσεως κρίσεως και της οριστικής επικυρώσεως της τελευταίας από το δευτεροβάθμιο κριτή μεσολάβησε χρονικό διάστημα 4 ετών και τριών μηνών. Η διαπίστωση αυτή επιδέχεται εντούτοις ορισμένες παρατηρήσεις.
- 12 Θα πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι ο πρωτοβάθμιος κριτής δεν καθυστέρησε να συντάξει την έκθεση κρίσεως αμέσως μετά τη λήξη της περιόδου κρίσεως, στις 19 Μαρτίου 1976, και ότι η μεταγενέστερη επιδράδυνση της διαδικασίας εξηγείται κυρίως από τις ενστάσεις που προέβαλε ο προσφεύγων. Οι ενστάσεις αυτές συνιστούν χωρίς αμφιβολία νόμιμη άσκηση των μέσων παροχής εννόμου προστασίας που παρέχει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης και οι διατάξεις που θεσπίστηκαν για την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού· εντούτοις, κάνοντας χρήση των μέσων αυτών, ο προσφεύγων όφειλε να γνωρίζει ότι, θα επιδραδύνετο κατ' ανάγκη η διαδικασία κρίσεως. Το γεγονός, ιδίως, ότι προσέφυγε στις 19 Νοεμβρίου 1976 στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως προκάλεσε καθυστέρηση ενός και ημίσεος έτους, δεδομένου ότι η γνώμη της επιτροπής αυτής εκδόθηκε μόλις στις 14 Απριλίου 1978.
- 13 Αν και είναι δέδαια αληθές ότι η αντίδραση των κριτών στη γνώμη αυτή ήταν υπερβολικά θραδεία, ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η καθυστέρηση αυτή του προξένησε οποιαδήποτε ζημία. Παραπονέθηκε ότι, κατά τη διάρκεια του κρίσιμου χρονικού διαστήματος κενώθηκαν διάφορες θέσεις, τις οποίες θα μπορούσε να καταλάβει κατόπιν προαγωγής. Αρκεί η παρατήρηση ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε ούτε ένσταση ούτε προσφυγή στις περιπτώσεις που ήταν υποψήφιος.
- 14 Εν πάση περιπτώσει, η καθυστέρημένη διατύπωση ορισμένων γνώμων κατά την εξέλιξη της διαδικασίας κρίσεως δεν μπορεί να θίξει, από μόνη της, το κύρος της

εκθέσεως που προέκυψε από την εν λόγω διαδικασία. Επομένως, ο λόγος αυτός και, κατά συνέπεια, η προσφυγή 36/81 στο σύνολό της πρέπει να απορριφθούν ελλείψει συμφέροντος εκ μέρους του προσφεύγοντος.

Ως προς το λόγο που στηρίζεται στην έλλειψη διαβουλεύσεως με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως

- 15 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, όφειλε, πριν λάβει την απόφαση της 13ης Μαΐου 1981 περί απορρίψεως της ενστάσεώς του, να ζητήσει, σύμφωνα με τον «οδηγό για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσεως», τη γνώμη της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως, ενέργεια η οποία παρελείφθη.
- 16 Είναι γεγονός ότι, σύμφωνα με τον οδηγό για τη σύνταξη των περιοδικών εκθέσεων κρίσεως, η γνώμη της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως ζητείται σε περίπτωση ενστάσεως που υποβάλλει ο θαυματολογούμενος υπάλληλος βάσει του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Πρέπει πάντως, να ληφθεί υπόψη, ότι εν προκειμένω, ο προσφεύγων προσέφυγε ο ίδιος στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως σε προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας και έλαβε ικανοποίηση, καθόσον οι κριτές ακολούθησαν τη γνώμη της επιτροπής αυτής και αιτιολόγησαν ρητώς ορισμένες κρίσεις τις οποίες ο προσφεύγων είχε αμφισβητήσει.
- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, νέα διαβούλευση με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως θα συνιστούσε υπερβολική προσήλωση στους τύπους, αποτέλεσμα της οποίας θα ήταν να παραλύσει η καλή λειτουργία της διαδικασίας κρίσεως. Τα περιστατικά που αναφέρθηκαν πιο πάνω δείχνουν ότι όχι μόνο ο προσφεύγων μπόρεσε να κάνει χρήση των δυνατοτήτων ενστάσεως που του παρέχει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης και οι διατάξεις οι οποίες θεσπίστηκαν για την εφαρμογή του τελευταίου, αλλά ακόμη ότι τα παράπονά του εξετάστηκαν σοβαρά από τους ιεραρχικούς προϊσταμένους του, οι οποίοι προέδρουν σε ρητή αιτιολόγηση μιας κρίσεως, η οποία είχε φανεί άδικη στον προσφεύγοντα και ανεπαρκώς αιτιολογημένη στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως.
- 18 Επομένως, ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

Ως προς το λόγο που στηρίζεται στο γεγονός ότι ο δευτεροβάθμιος κριτής εξετίμησε κακώς το ρόλο του

- 19 Ο προσφεύγων προσάπτει στο δευτεροβάθμιο κριτή ότι δέχθηκε, χωρίς καμία κριτική, τις κρίσεις τις οποίες διατύπωσε ο πρωτοβάθμιος κριτής στο σημείωμά

του της 6ης Φεβρουαρίου 1979, κατόπιν της γνώμης της επιτροπής ίσης εκπροσώπησης. Επικυρώνοντας, επομένως, τις κρίσεις που ο προσφεύγων θεωρεί ως «αδικαιολόγητες κατηγορίες», δεν εξετίμησε ορθώς το καθήκον του, το οποίο συνίστατο σε παρέμβαση ως «συμφιλιωτή» στη διαφορά μεταξύ του υπαλλήλου και του κριτή του.

- 20 Η προβολή του λόγου αυτού οφείλεται στο γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν εκτιμά ορθώς το ρόλο του δευτεροβάθμιου κριτή. Η αποστολή του δευτεροβάθμιου κριτή είναι να ελέγχει, με πλήρη ανεξαρτησία, τις κρίσεις του πρωτοβάθμιου κριτή. Συνεπώς, ο δευτεροβάθμιος κριτής έχει πλήρη ευχέρεια, αν θεωρήσει ότι είναι ενδεδειγμένο, να επικυρώσει την κρίση του πρωτοβάθμιου κριτή.
- 21 Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

Ως προς το λόγο που στηρίζεται στην προφανή ανακριβεία ορισμένων κρίσεων που περιέχονται στην έκθεση κρίσεως

- 22 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι δυσμενείς κρίσεις που διατύπωσαν οι κριτές του όσον αφορά την ικανότητά του να διευθύνει μια ειδικευμένη υπηρεσία και τις σχέσεις του με τους συνεργάτες του είναι προφανώς ανακριβείς και αβάσιμες. Τις αποδίδει στην αντιπάθεια που έτρεφαν γι' αυτόν οι ανώτεροί του, η οποία οφειλόταν σε διαφορά απόψεων σχετικά με τον προσανατολισμό της πολιτικής που ακολουθούσε η γενική διεύθυνση και στη θέση που έλαβε για έναν από τους συνεργάτες του, την προαγωγή του οποίου ευνοούσαν ιεραρχικώς ανώτεροι.
- 23 Σχετικά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι κριτές απολαύουν ευρύτατης εξουσίας εκτιμήσεως, όταν κρίνουν την εργασία προσώπων, τα οποία πρέπει να βαθμολογήσουν και δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του δικαστή να επεμβαίνει στην κρίση αυτή, εκτός από περίπτωση πλάνης ή προφανούς υπερβάσεως.
- 24 Αρκεί να σημειωθεί σχετικά ότι, στην αρχική έκθεση κρίσεως, η απόδοση του προσφεύγοντος είχε βαθμολογηθεί ως «μέτρια», μόνον δε κατόπιν των διαδημάτων του ενδιαφερομένου οι κριτές εξέθεσαν ρητώς τους λόγους, οι οποίοι, κατ' αυτούς, δικαιολογούσαν μια λιγότερο ευνοϊκή κρίση από εκείνη που αφορούσε την προηγούμενη περίοδο κρίσεως. Ο προσφεύγων δεν προέβαλε κανένα πειστικό στοιχείο, που να επιτρέπει τη σκέψη ότι οι κριτές, διατυπώνοντας τις

κρίσεις τους, υπερέδωσαν την εξουσία εκτιμήσεώς τους ή παρασύρθηκαν από σκέψεις ξένες προς το πνεύμα αντικειμενικότητας που πρέπει να διαπνέει τη σύνταξη των εκθέσεων κρίσεως.

- 25 Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

Επί της προσφυγής 37/81 (επανατοποθέτηση)

- 26 Υπενθυμίζεται ότι πριν συμβούν τα περιστατικά που προκάλεσαν την παρούσα υπόθεση, ο Seton προϊστάτο της ειδικευμένης υπηρεσίας «κοινωνική εναρμόνιση» στο πλαίσιο της γενικής διευθύνσεως VII (Μεταφορές). Κατόπιν της «εκθέσεως Spierenburg», με την οποία είχε επισημανθεί ο πολλαπλασιασμός των τμημάτων και ειδικευμένων υπηρεσιών και προταθεί η μείωση του αριθμού των μονάδων αυτών, η Επιτροπή αποφάσισε, κατά την 575η σύσκεψη, στις 8 Οκτωβρίου 1980, την αναδιοργάνωση της γενικής διευθύνσεως μεταφορών. Μεταξύ των μέτρων που ελήφθησαν με την ευκαιρία αυτή, περιλαμβανόταν και η κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας «κοινωνική εναρμόνιση», οπότε ο Seton μετατέθηκε στο νέο τμήμα VII Β 1, «πολιτική αγορών, όροι εργασίας» και του ανατέθηκαν στο εξής, μεταξύ άλλων, καθήκοντα που ασκούσε προηγουμένως στην υπηρεσία που καταργήθηκε. Στο πλαίσιο του τμήματος αυτού, ο Seton κλήθηκε να διευθύνει τον έκτο τομέα «εναρμόνιση των όρων εργασίας» υπαγόμενος ιεραρχικά στον προϊστάμενο του τμήματος.
- 27 Δεν αμφισβητείται ότι ο προσφεύγων έλαβε μέρος στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν, στα πλαίσια της γενικής διευθύνσεως, κατά το προηγούμενο της αποφάσεως της Επιτροπής έτος και αφορούσαν την εν λόγω αναδιοργάνωση. Στις 20 Οκτωβρίου 1980 πραγματοποιήθηκε ενημερωτική σύσκεψη με τη συμμετοχή όλων των υπαλλήλων της γενικής διευθύνσεως και στις 30 Οκτωβρίου κοινοποιήθηκε στους υπαλλήλους το νέο οργανόγραμμα.
- 28 Με έγγραφο του διευθυντή προσωπικού, της 30ής Ιανουαρίου 1981, γνωστοποιήθηκε επίσημα στον προσφεύγοντα η τοποθέτησή του στο τμήμα VII Β 1· το έγγραφο αυτό επιβεβαιώθηκε, στις 9 Φεβρουαρίου 1981, με υπηρεσιακό σημείωμα του γενικού διευθυντή προσωπικού και διοικήσεως.
- 29 Στις 30 Ιανουαρίου 1981, ο προσφεύγων υπέβαλε στην Επιτροπή ένσταση βάσει του άρθρου 90 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Στην ένσταση αυτή αποδίδει την ανατοποθέτησή του σε κακή πρόθεση του πρώην διευθυντή του,

στον οποίο εναντιώθηκε επανειλημμένως σχετικά με προβλήματα που αφορούσαν τον προσανατολισμό της γενικής διευθύνσεως στον τομέα της πολιτικής μεταφορών. Με τους ισχυρισμούς του έθεσε εν αμφιβολία την αντικειμενικότητα των ιεραρχικών ανωτέρων του, στους οποίους προσήψε ότι ενέδωσαν στις πιέσεις των οργανώσεων μεταφορέων και ορισμένων κυβερνήσεων, μέχρι του σημείου να αμελήσουν την εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης και ορισμένων κανονισμών και οδηγιών που είχαν θεσπιστεί βάσει της τελευταίας.

30 Κατόπιν των κατηγοριών αυτών και λαμβάνοντας υπόψη το αίτημα προστασίας που υπέβαλε δυνάμει του άρθρου 24 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ο κατηγορηθείς διευθυντής, η Επιτροπή ανέθεσε στον Verheyden, γενικό διευθυντή της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων της Επιτροπής, να διενεργήσει διοικητική εξέταση σχετικά με τα περιστατικά που ανέφερε ο Seton στην ένστασή του. Μετά από ακρόαση του προσφεύγοντος και των άλλων ενδιαφερομένων προσώπων, ο Verheyden συνέταξε, στις 23 Μαρτίου 1981, έκθεση στην οποία, ενώ αναγνωρίζει το ήθος του προσφεύγοντος, θεωρεί ότι «στερείται της ικανότητας ή της θελήσεως να αντιληφθεί ότι, σε μια κλίμακα ιεραρχίας, κάθε βαθμίδα εκτιμά τις καταστάσεις στο επίπεδό της και με τα μέσα που διαθέτει, η άποψη δε του διευθυντή που είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη του συνόλου της κοινής πολιτικής μεταφορών ή του γενικού διευθυντή μεταφορών, μπορούσε να διαφέρει από εκείνη ενός προϊσταμένου ειδικευμένης υπηρεσίας, για λόγους απόλυτα αντικειμενικούς και έντιμους». Ως προς το μέτρο, με το οποίο μεταβλήθηκε η υπηρεσιακή κατάσταση του Seton, ο συντάκτης της εκθέσεως αναφέρει ότι «δυστυχώς δεν γνωστοποιήθηκε στον Seton κατά το δέοντα τρόπο» και προσθέτει: «είναι, πάντως, εσφαλμένος ο ισχυρισμός ότι ελήφθη αιφνιδίως και ότι ο Seton δεν είχε καμία δυνατότητα να εκθέσει τις απόψεις του εν προκειμένω». Η έκθεση καταλήγει με τη διαπίστωση ότι «η κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας ως αυτοτελούς διοικητικής μονάδας, είχε καταστεί επιθυμητό μέτρο για την καλή λειτουργία της υπηρεσίας, η οποία προέχει του συμφέροντος του ατόμου».

31 Μετά από την εν λόγω έκθεση, η Επιτροπή, στις 23 Ιουλίου 1981, απέρριψε την ένσταση του προσφεύγοντος και του απεύθυνε προειδοποίηση σχετικά με την «επιπολαιότητα», με την οποία είχε κατηγορήσει τον πρώην διευθυντή του.

32 Ο προσφεύγων άσκησε την προσφυγή του στις 18 Φεβρουαρίου 1981, κατέθεσε δε ταυτόχρονα αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία ζητούσε την αναστολή της αποφάσεως περί επανατοποθετήσεώς του. Με διάταξη της 12ης Μαρτίου 1981 (Συλλογή σ. 813), ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του

Δικαστηρίου, αφού έκρινε ότι «στη νέα θέση στην οποία μετακινήθηκε συνεπεία της αναδιοργάνωσης της γενικής διεύθυνσεως VII, ο αιτών θα μπορεί να ασκεί καθήκοντα που αντιστοιχούν στο βαθμό του και ότι τίποτα δεν έγινε ως προς αυτόν που να μην μπορεί να επανορθωθεί στην περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτή η προσφυγή του», απέρριψε την αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων λόγω ελλείψεως επείγοντος.

- 33 Στην προσφυγή του, ο προσφεύγων αναπτύσσει πέντε λόγους που συνίστανται στην αναρμοδιότητα της αρχής που έλαβε την απόφαση περί ανατοποθετήσεως, στην παράλειψή της να τον συμβουλευτεί δεόντως σχετικά με το αντιμετωπιζόμενο μέτρο που τον αφορούσε, στην προσβολή της υπηρεσιακής του κατάστασης, και των δικαιωμάτων που εγγυώνται τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, στην έλλειψη αιτιολογίας κατά παράβαση του άρθρου 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης καθώς και στην κατάχρηση εξουσίας.

Ως προς το λόγο περί αναρμοδιότητας

- 34 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η απόφαση περί επανατοποθετήσεώς του έπρεπε να ληφθεί από το υπεύθυνο για τα ζητήματα του προσωπικού μέλος της Επιτροπής και ότι, εν πάση περιπτώσει, η απόφαση αυτή είναι αντίθετη προς τις διατάξεις που θέσπισε η Επιτροπή σχετικά με την παροχή εξουσιοδοτήσεως.
- 35 Από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει ότι η ανατοποθέτηση του προσφεύγοντος εντός της γενικής διεύθυνσεως αποφασίστηκε στο πλαίσιο του γενικού μέτρου αναδιοργάνωσης που έλαβε η Επιτροπή στις 8 Οκτωβρίου 1980 και τέθηκε ακολούθως σε εφαρμογή με ένα σύνολο προσδευτικών μέτρων, στα οποία έλαβαν μέρος οι αρμόδιοι υπάλληλοι τόσο της οικείας γενικής διεύθυνσεως όσο και της γενικής διεύθυνσεως προσωπικού και διοικήσεως.
- 36 Το ατομικό μέτρο που αφορούσε τον προσφεύγοντα αποτέλεσε αντικείμενο δύο διαδοχικών ανακοινώσεων, στις 30 Ιανουαρίου και στις 9 Φεβρουαρίου 1981, που υπέγραψαν υπάλληλοι δεόντως εξουσιοδοτημένοι της γενικής διεύθυνσεως προσωπικού και διοικήσεως. Δεν μπορεί, επομένως, να αμφισβητηθεί ότι η ανατοποθέτηση έγινε σύμφωνα με τη βούληση της Επιτροπής και στο συνηθισμένο πλαίσιο παροχής εξουσιοδοτήσεως εντός της διοικήσεώς της.

- 37 Επομένως, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος.

Ως προς το λόγο περί παραλείψεως της διοικήσεως να συμβουλευθεί δεόντως τον προσφεύγοντα

- 38 Ο προσφεύγων θεωρεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών συνεπειών που συνεπήγετο, ως προς αυτόν, η κατάργηση της παλαιάς υπηρεσίας του και η μετακίνησή του σε άλλη θέση, του μέτρου αυτού έπρεπε να προηγηθεί σε δάθος διαβούλευση, για να του επιτραπεί να εκθέσει τη γνώμη του σχετικά με το αν το αντιμετωπιζόμενο μέτρο συμβαδίζει με το συμφέρον της υπηρεσίας.
- 39 Σχετικά με τον ανωτέρω ισχυρισμό, αρκεί η παρατήρηση ότι ναι μεν ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης παρέχει συγκεκριμένες εγγυήσεις για τα δικαιώματα των υπαλλήλων που απορρέουν από τον εν λόγω κανονισμό, η κοινοτική όμως διοίκηση δεν έχει καμία υποχρέωση να ζητεί την ατομική γνώμη των υπαλλήλων σχετικά με τα μέτρα αναδιοργανώσεως που μπορούν να επηρεάσουν την υπηρεσιακή τους κατάσταση. Η μόνη σχετική εγγύηση που παρέχεται στους υπαλλήλους, από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, συνίσταται στην υποχρέωση, που προβλέπεται στο άρθρο 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, αιτιολογήσεως των ατομικών αποφάσεων που είναι ικανές να επηρεάσουν αρνητικά την υπηρεσιακή τους κατάσταση.

- 40 Συνεπώς ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος.

Ως προς το λόγο περί προσβολής της υπηρεσιακής κατάστασης του προσφεύγοντος

- 41 Ο προσφεύγων θεωρεί ότι η ανατοποθέτησή του θίγει τα υλικά και ηθικά συμφέροντά του, τα οποία αναγνωρίζονται από τα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, καθώς και τις προοπτικές εξέλιξης της σταδιοδρομίας του. Υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι του αφαιρέθη η θέση του προϊσταμένου ειδικευμένης υπηρεσίας και ότι μετατέθηκε σε άλλη διοικητική μονάδα, εντός της οποίας δεν απολαύει πλέον της ίδιας αυτονομίας, αποτελεί προσβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων.
- 42 Θα πρέπει να παρατηρηθεί σχετικά ότι ναι μεν είναι δυνατόν η κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας να επέφερε, για τον προσφεύγοντα, την απώλεια μιας ορισμένης αυτονομίας, δεν είχε όμως ως αποτέλεσμα να μεταβάλει κατά οτιδήποτε την υπηρεσιακή του κατάσταση. Πράγματι, τα νέα καθήκοντα που ανατέθηκαν στον προσφεύγοντα emπίπτουν στην περιγραφή καθηκόντων που

θέσπισε η Επιτροπή με απόφαση (δεν φέρει ημερομηνία), που δημοσιεύτηκε στον ταχυδρόμο του προσωπικού αριθ. 272, της 4ης Σεπτεμβρίου 1973, σε παράρτημα της οποίας σημειώνονται τα ακόλουθα, όσον αφορά την κατηγορία στην οποία ανήκει ο προσφεύγων:

Σταδιοδρομία	Πρότυπη θέση	Περιγραφή των καθηκόντων	Ονομασία
A 4 - A 5	Κύριος υπάλληλος διοικήσεως	Προϊστάμενος τομέα δραστηριότητας ενός τμήματος Προϊστάμενος ειδικευμένης υπηρεσίας Υπάλληλος με ειδικά προσόντα επιφορτισμένος με εισηγητικά και επιστημονικά καθήκοντα ή καθήκοντα ελέγχου ενός τομέα δραστηριοτήτων Βοηθός προϊσταμένου τμήματος	Κύριος υπάλληλος διοικήσεως ή προϊστάμενος υπηρεσίας

43 Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι η παλαιά όπως και η νέα θέση που κατέχει ο προσφεύγων εμπίπτουν κατά τον ίδιο τρόπο στην περιγραφή των χαρακτηριστικών καθηκόντων της σταδιοδρομίας A 4-A 5.

44 Επομένως, η ανατοποθέτηση του προσφεύγοντος πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την αρχή της αντιστοιχίας μεταξύ των προτύπων θέσεων και των σταδιοδρομιών, που καθορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος 4 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, δεν παρεβιάσθη δε το άρθρο 7, κατά το οποίο η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή τοποθετεί, προς το συμφέρον μόνο της υπηρεσίας, κάθε υπάλληλο σε θέση της κατηγορίας που αντιστοιχεί στο βαθμό του. Πράγματι, από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η ανατοποθέτηση του προσφεύγοντος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο αναδιοργάνωσης που αποφασίστηκε χάριν του γενικού συμφέροντος και με αυστηρότατη τήρηση των διατάξεων που αναφέρθηκαν.

45 Συνεπώς, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος.

Ως προς το λόγο περί ελλείψεως αιτιολογίας

46 Ο προσφεύγων επικαλείται, επιπλέον, το άρθρο 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης σύμφωνα με το οποίο «κάθε απόφαση σε δάρος υπαλλήλου πρέπει να είναι αιτιολογημένη». Οι αποφάσεις όμως περί ανατοποθέτησεως στερούνταν οιασδήποτε αιτιολογίας, εκτός από μια αόριστη αναφορά στην «αναδιοργάνωση της γενικής διευθύνσεως μεταφορών», στο έγγραφο της 9ης Φεβρουαρίου 1981.

- 47 Η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που προβλέπει το άρθρο 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, πρέπει να καθοριστεί σε συνάρτηση με το σκοπό της διατάξεως αυτής, η οποία αποβλέπει στην προστασία του υπαλλήλου έναντι κάθε μορφής προσβολής της υπηρεσιακής του κατάστασης. Η αιτιολογία των πράξεων που είναι ικανές να προξενήσουν βλάβη, πρέπει να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο να γνωρίσει τους λόγους μιας αποφάσεως που τον αφορά και να προστατεύσει τα δικαιώματα και τα συμφέροντά του.
- 48 Η απαίτηση αυτή ικανοποιείται όταν η υποκείμενη σε προσφυγή πράξη εκδίδεται σε γνωστό, από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, πλαίσιο που του επιτρέπει να αντιληφθεί τη σημασία ενός μέτρου που τον αφορά ατομικά.
- 49 Από το φάκελο της δικογραφίας προκύπτει ότι ο προσφεύγων είχε λάβει γνώση της αποφάσεως της Επιτροπής περί αναδιοργάνωσης της γενικής της διευθύνσεως και ότι είχε ενημερωθεί για τις συνέπειες που η αναδιοργάνωση αυτή θα είχε για την υπηρεσιακή του κατάσταση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναφορά που περιέχεται στις ανακοινώσεις που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς, στην αναδιοργάνωση της ΓΔ VII συνιστά επαρκή αιτιολογία κατά το άρθρο 25 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.
- 50 Συνεπώς, ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

Ως προς το λόγο περί καταχρήσεως εξουσίας

- 51 Τέλος, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η ανατοποθέτησή του φέρει εγγενώς το στίγμα της καταχρήσεως εξουσίας. Θεωρεί ότι η κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας, της οποίας προϊστάτο, και η μεταβολή των καθηκόντων του δεν αποτελούν τίποτε άλλο παρά συγκεκαλυμμένη κύρωση, που επιβλήθηκε επειδή είχε έλθει σε αντίθεση με τους ανωτέρους του σε διάφορα θέματα πολιτικής των μεταφορών με τελικό στόχο την απομάκρυνσή του από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Στον ίδιο σκοπό απέβλεπαν οι δυσμενείς για την εργασία του κρίσεις που περιέχονται στην έκθεση κρίσεως, την οποία αφορούν οι δύο άλλες προσφυγές. Ο προσφεύγων αναφέρει διάφορες διενέξεις που τον έφεραν αντιμέτωπο με τους ανωτέρους του στο πλαίσιο της εν λόγω επιχειρηματολογίας τούς κατηγόρησε για αδυναμία και μεροληπτικότητα, περί των οποίων έγινε λόγος παραπάνω.
- 52 Οι ισχυρισμοί αυτοί δείχνουν ότι ο προσφεύγων δεν εκτιμά ορθώς τη διαφορά μεταξύ προστασίας της ατομικής υπηρεσιακής του κατάστασης και διαστάσεως

απόψεων που υπάρχει αναπόφευκτα σε μια διοίκηση, ειδικά στο επίπεδο χαράξεως διαφόρων πολιτικών κατευθύνσεων στο πολύπλοκο κοινοτικό πλαίσιο.

- 53 Αν ο Seton είχε λόγους να αποδοκιμάζει τις ενέργειες των ανωτέρων του, μπορούσε να προβάλει τις παρατηρήσεις του στις αρμόδιες αρχές. Η αντίδραση της Επιτροπής στις κατηγορίες που διατυπώθηκαν στην ένσταση της 30ής Ιανουαρίου 1981 και η αποστολή που ανατέθηκε στον Verheyden δείχνουν ότι η Επιτροπή έδειξε ευαισθησία στις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος και ότι προσπάθησε να μορφώσει αντικειμενική γνώμη σχετικά με τις υπάρχουσες διαφορές.
- 54 Θα πρέπει επίσης να παρατηρηθεί ότι τα μέτρα αναδιοργάνωσης που οδήγησαν στην κατάργηση της ειδικευμένης υπηρεσίας, της οποίας προϊστάτο προηγουμένως ο προσφεύγων, και η απόφαση περί ανατοποθετήσεώς του ελήφθησαν σε ανώτατο επίπεδο από την Επιτροπή, κατά τρόπο ώστε να φαίνεται μάταιη η προσπάθεια δημιουργίας σχέσεως μεταξύ των μέτρων αυτών και της προσωπικής αντιθέσεως που είχε ο Seton με τους άμεσους ανωτέρους του.
- 55 Ως προς το γεγονός ότι, κατά τον προσφεύγοντα, η διαμάχη αυτή αντανακλάται στην έκθεση κρίσεως, επιβάλλεται η υπόμνηση, ακόμα μια φορά, ότι η αρχική διατύπωση της επίδικης εκθέσεως δείχνει ότι οι κριτές ήταν πολύ προσεκτικοί όσον αφορά τη διατύπωση ορισμένων δυσμενών κρίσεων για τη διοίκηση, από τον προσφεύγοντα, της ειδικευμένης υπηρεσίας, της οποίας προϊστάτο. Περισσότερο ρητές δυσμενείς κρίσεις διατυπώθηκαν μόνο μετά την ένσταση που υπέβαλε ο προσφεύγων στην επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως για τις εκθέσεις κρίσεως.
- 56 Επομένως, ο λόγος περί καταχρήσεως εξουσίας είναι απορριπτέος και στις δύο προσφυγές 37 και 218/81.
- 57 Από όλες τις σκέψεις που προηγήθηκαν, προκύπτει ότι οι προσφυγές είναι απορριπτέες στο σύνολό τους, συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων περί αποζημιώσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 58 Σύμφωνα με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, προκειμένω περί προσφυγών υπαλλήλων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 69, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, που αφορά τα έξοδα που κρίνει το Δικαστήριο ότι προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως.
- 59 Από τις σκέψεις που προηγήθηκαν προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν πρέπει να τύχει του πλεονεκτήματος που επιφυλάσσεται στους υπαλλήλους δάσει του άρθρου 70 του κανονισμού διαδικασίας. Αναμφίβολα είχε λόγους να παραπονείται για τη βραδύτητα του τελευταίου σταδίου της διαδικασίας κρίσεως. Προχωρώντας όμως στην αντιδικία, χρησιμοποίησε τόσο υπερβολικά μέσα επιθέσεως, ώστε η Επιτροπή αποφάσισε τη διενέργεια διοικητικής εξετάσεως. Το αποτέλεσμα της εξετάσεως αυτής έπρεπε να αποτρέψει τον προσφεύγοντα από την εμμονή του στην αντιδικία. Επομένως, επειδή η συμπεριφορά του προσφεύγοντος προσέδωσε χαρακτήρα κακόβουλο σ' όλη τη διαδικασία, πρέπει να του επιβληθεί ως κύρωση η καταδίκη στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

κρίνει και αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις προσφυγές.

2) Καταδικάζει τον προσφεύγοντα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.

Pescatore

Due

Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο την 1η Ιουνίου 1983.

Ο γραμματέας

κ.α.α

Ο πρόεδρος του δεύτερου τμήματος

J. A. Pompe

P. Pescatore

Βοηθός γραμματέας